शिक्षाचार्यः (एम्.एड्.)

एन.टी.ए. द्वारा आयोजितायै सीयूईटी-पीजी 2022

प्रवेशपरीक्षायै (PGQP10) निर्देशिका

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

शिक्षामन्त्रालय–भारतसर्वकाराधीनः (संसदः अधिनियमेन संस्थापितः)

56-57 इन्स्टीट्यूशनल एरिया, (डी-ब्लाक) जनकपुरी, नवदेहली – 110058

फोन न. 011-28521258, जालपुटम् - www.sanskrit.nic.in वै-पत्रम् – exams@csu.co.in

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषयाः	पृ.सं.
1.	केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य संक्षिप्तपरिचयः	3
2.	शिक्षाचार्यकक्षायां (एम्.एड्.) प्रवेशार्थं योग्यता	3
3.	शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमाय उपलब्धस्थानसङ्ख्या	4
4.	आरक्षणम्	4
5.	आरक्षितश्रेणीनां प्रमाणपत्रदातारः अधिकारिणः	5
6.	शिक्षाचार्य (एम्.एड्.) प्रवेशपरीक्षायै (2022) निर्देशाः	5
7.	परीक्षाकेन्द्राणि	6
8.	अत्यावश्यकसूचनाः	6
9.	विश्वविद्यालयपरिसरेषु अध्ययनार्थं सद्यस्क-आवेदनाय निर्देशाः	6
10.	सद्यस्क-आवेदनात् प्राक् ध्यातव्यतथ्यानि	7
11.	परीक्षावधिः, परीक्षासम्बद्धसूचनाः च	7
12.	प्रश्नपत्ररूपरेखा	8
13.	मूल्याङ्कनविधिः	8
14	परीक्षापरिणामसम्बद्धाः विशेषसूचनाः	8
15.	शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायाः (2022) पाठ्यक्रमः	8
16.	प्रवेशपरीक्षायां पृष्टव्यप्रश्नानाम् उदाहरणानि	9

शिक्षाचार्य (एम्.एड्.) प्रवेशपरीक्षा – 2022

1. केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य संक्षिप्तपरिचयः

सर्वकारस्य (1956) संस्कृतायोगकृतानुशंसाधारेण भारतसर्वकारद्वारा 1970 इत्यस्मिन् वर्षे राष्ट्रियसंस्कृत-संस्थानस्य स्थापना अभवत्। अस्य मुख्योद्देश्यम् आभारतं संस्कृतशिक्षा, शिक्षणम्, अनुसन्धानसम्वर्धनम्, प्रचारः संरक्षणञ्च वर्तते। इदं पूर्णतः भारतसर्वकारस्य मानवसंसाधनविकासमन्त्रालयद्वारा (साम्प्रतं शिक्षामन्त्रालयेन) वित्तपोषितम् आसीत्। पारम्परिकसंस्कृतशिक्षायाः प्रचारप्रसारक्षेत्रे अस्यावदानं निरीक्ष्य राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानं मई-मासस्य सप्तमदिनाङ्के 2002 इत्यस्मिन् वर्षे मानितविश्वविद्यालयरूपेण समुद्घोषितम्। सम्प्रति राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानं केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय-अधिनियमः 2020 (इत्यस्य संख्या 5) अन्तर्गतं संसदा केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, दिल्ली इति रूपेण पारितः। महामहिमराष्ट्रपतिमहोदयानामनुमोदनोपरान्तं 30 अप्रैल् 2020 इत्यतः केन्द्रीयसंस्कृत-विश्वविद्यालयः, दिल्ली इति रूपेण समारब्धः।

विश्वविद्यालयोऽयम् अखिलभारतीयविश्वविद्यालयसङ्घस्य सदस्योऽस्ति तथा च राष्ट्रियमूल्याङ्कन-प्रत्यायनपरिषदा (NAAC) द्वारा 'ए' इति श्रेण्यां प्रत्यायितोऽस्ति। देशस्य विभिन्नभागस्थेषु परिसरेषु प्राक्शास्त्री इत्यारभ्य आचार्य/विद्यावारिधिः यावत् अध्ययनं भवति। अस्य दशपरिसरेषु द्विवर्षीयशिक्षाशास्त्रिपाठ्यक्रमोऽपि सञ्चाल्यते। अस्मात् शैक्षिकसत्रात् (2022-23) शिक्षाशास्त्रिकक्षायां प्रवेशार्थम् अखिलभारतीयस्तरे भारतसर्वकारेण सञ्चालितस्य **नेशनल टेस्टिंग एजेन्सी (NTA)** इत्यस्य माध्यमेन शिक्षाशास्त्रिप्रवेशपरीक्षा आयोज्यमाना विद्यते। द्विवर्षीयः शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमोऽपि कतिपयपरिसरेषु सञ्चाल्यते। विश्वविद्यालयेन अत्रापि प्रवेशार्थम् अखिलभारतीयस्तरे **नेशनल टेस्टिंग एजेन्सी (NTA)** इत्यस्य माध्यमेन शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षा आयोज्यमाना अस्ति। **शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायाः प्रश्नपत्रकूटाङ्कः एन.टी.ए.द्वारा PGQP10 निर्धारितो विद्यते।**

2. शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायै (2022) अर्हताः

- मान्यताप्राप्तविश्वविद्यालयात्/संस्थानात् शिक्षाशास्त्रि/बी.एड्. (संस्कृतशिक्षणविषयसहितम्) न्यूनातिन्यूनं 50% अङ्काः।
- अर्हतापरीक्षायां प्रविष्टाः छात्राः अपि आवेदनं कर्तुं शक्नुवन्ति।
- केन्द्रीयसर्वकारस्य नियमानुसारम् अनुसूचितजातिजनजातीयानाम्, अन्याप्रगतजातीयानाम्, अन्यथा सक्षमाणां च कृते न्यूनतम-प्रवेशार्हतायां 5% अङ्कानां शिथिलता भविष्यति।

प्रवेशकाले आवेदनेन सह योग्यतापरीक्षोत्तीर्णतायाः प्रमाणपत्रस्य प्रस्तुतिः अनिवार्या। यदि परीक्षायाः परिणामः अघोषितः भवति तर्हि प्रवेशसमये व्यक्तिगतरूपेण वा गोपनीयरूपेण वा परिणामसम्बद्ध-प्रमाणपत्र-समर्पणे प्रवेशः दीयते, अन्यथा प्रवेशस्य योग्यता निरस्यते।

चयनविधिः

भारतसर्वकारस्य निर्देशानाम् अनुरूपेण केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमेषु अध्ययनार्थं एन.टी.ए.द्वारा प्रश्नपत्रकूटाङ्केन **(PGQP10)** सह **सीयूईटी-पीजी 2022** इत्यस्याः परीक्षायाः आयोजनं सुनिश्चितम् अस्ति। **प्रवेशपरीक्षायाम् आवेदनात् प्रागेव सर्वे अभ्यर्थिनः एन.टी.ए.द्वारा प्रकाशितसर्वनिर्देशान् सम्यक्तया अवगच्छेयुः । प्रत्येकं स्तरे आवेदनकाले सावधानं समस्तसूचनाः प्रदेयाः।**

शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमे प्रवेशाय समस्तैः अभ्यर्थिभिः एन.टी.ए.द्वारा निर्धारित-सद्यस्क-आवेदनप्रक्रियया आवेदनीयमस्ति । आवेदनोपरान्तम् एन.टी.ए.द्वारा निर्धारितेषु विभिन्नकेन्द्रेषु आवेदकैः सङ्गणकाधारितपरीक्षणस्य (CBT) माध्यमेन परीक्षा सम्पादनीया अस्ति । चयनमापदण्डानाम् अनुरूपेण प्रवेशपरीक्षोत्तीर्णैः छात्रैः पुनः केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य शिक्षाचार्यकृते नियतपरिसरेषु अध्ययनार्थं प्रवेशाय सद्यस्क-आवेदनं करणीयमस्ति ।

प्रवेशार्थम् आवेदनकाले प्रत्येकं छात्रैः केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य निर्दिष्टपरिसरेषु प्रवेशार्थम् अधिकाधिक-वरीयताक्रमेण स्वीयविकल्पानाम् उल्लेखः करणीयः अस्ति । एतस्याः वरीयतायाः क्रमेण परिसरेषु प्रवेशः शक्यः । इष्टपरिसरे स्थानस्य अनुपलब्धौ वरीयताक्रमानुसारेण अन्यस्मिन् परिसरे प्रवेशार्हता भविष्यति। विश्वविद्यालये प्रवेशार्थम् अखिलभारतीयस्तरीया वरीयतासूची निर्मातव्या । विश्वविद्यालयस्य जालपुटे सफलछात्राणां सूची उपारोहणीया भविष्यति ।

3. शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमाय उपलब्धस्थानसङ्ख्या

विश्वविद्यालये शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमाय उपलब्धस्थानसङ्ख्या 150 (पञ्चाशदधिकम् एकशतम्) अस्ति ।

परिसरनाम	उपलब्धस्थानानि
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, जयपुरपरिसरः, जयपुरम्	50
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, भोपालपरिसरः, भोपालम्	50
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, श्रीसदाशिवपरिसरः, पुरी	50

नोट- सम्बद्धपरिसरे प्रवेशस्य, अस्य निरस्तीकरणस्य अधिकारः विश्वविद्यालयस्य सक्षमाधिकार्यधीनो वर्तते।

4. आरक्षणम्

भारतसर्वकारस्य नियमानुसारम् आरक्षणव्यवस्था अधोलिखिता वर्तते -

- अनुसूचितजातीयानां कृते 15%
- अनुसूचितजनजातीयानां कृते 7.5%
- अन्य-अप्रगतिजातीयानां कृते 27%
- दिव्याङ्गानाम् (अन्यथासक्षमाणां)/प्रज्ञाचक्षुषां कृते 3%
- युद्धे/सैनिकसंघर्षे सशस्त्रासेनागत-हताहतानां विधवानाम् /अपत्यानाम् कृते 3%

(प्रमाणपत्रो हताहतावस्थाविषये स्पष्टोल्लेखः अपेक्षितः अस्ति।)

- राष्ट्रियस्तरस्य क्रीडालूनां कृते 2%
- आर्थिकरूपेण अक्षमाणां कृते 10%

ध्यातव्यम् - भारतशासनस्य/विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य निर्देशानुसारेण आरक्षितच्छात्राणाम् अनुपलब्धौ सामान्यवर्गीयच्छात्रैः रिक्तस्थानानि वरीयताक्रमेण पूरयिष्यन्ते।

उपर्युक्तकोटीनाम् आवेदकैः परिसरे प्रवेशकाले अर्हतायाः प्रमाणपत्रं राजपत्रिताधिकारिभिः प्रमाणीकृत्य आवेदनेन सह प्रस्तोतव्यम्। अन्यथा प्रवेशार्हता निरस्ता भविष्यति। आरक्षितश्रेण्याः प्रार्थिनामभावे रिक्तस्थानानि सामान्यैः प्रार्थिभिः वरीयताक्रमेण पूरयिष्यन्ते। आरक्षणनिर्धारणं केन्द्रीयस्तरे एव भविष्यति।

5. आरक्षितश्रेणीनां प्रमाणपत्रदातारः अधिकारिणः

- अनुसूचितजाति/जनजाति/अन्य-अप्रगतजातीयानां कृते - जिल्लाधीशः/ उपजिल्लाधीशः (एस.डी.एम.)/तहसीलदारः/एम.आर.ओ.।
- दिव्याङ्गानाम् (अन्यथा सक्षमाणां)/प्रज्ञाचक्षुषां कृते राजकीयचिकित्सालयस्य प्रधानचिकित्साधिकारी। 40% विकलाङ्गता ततोऽधिका वा अर्हताऽधिकता)।
- सशस्त्रसेनानीनां बालकानां/विधवानां कृते - सैनिक/नाविक/वायुसेनासंघटनानां सचिवः।

6. शिक्षाचार्य (एम्.एड्.) प्रवेशपरीक्षायै (2022) निर्देशाः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालये शिक्षाचार्यकक्षायाम् अध्ययनार्थिभ्यः एन.टी.ए.द्वारा **सीयूईटी-पीजी 2022** इत्यस्याः परीक्षायाः माध्यमेन देशस्य विभिन्नभागेषु निर्धारितकेन्द्रेषु द्विवर्षीयशिक्षाचार्य (एम्.एड्.) पाठ्यक्रमाय प्रवेशपरीक्षा आयोज्यमाना वर्तते । प्रवेशपरीक्षायाः दिनाङ्कस्य समयस्य च घोषणा एन.टी.ए.द्वारा भविष्यति । योग्यतायुतैः छात्रैः प्रवेशपरीक्षार्थम् अधोलिखितजालपुटस्य माध्यमेन नियतावधौ सद्यस्क-आवेदनं कर्तुं शक्यते -

https://cuet.nta.nic.in/

साक्षात् पञ्जीयनार्थम् आवेदनार्थञ्च –

https://examinationservices.nic.in/ExamSys22/Registration/Instruction.aspx

प्रमुखदिनाङ्काः

- प्रवेशपरीक्षायै सद्यस्क-आवेदनप्रक्रिया - 19 मई 2022 तः 18 जून् 2022 (11.50 PM पर्यन्तम्)
- पूर्णतया आवेदितावेदनस्य शुल्कसमर्पणम् - 19 जून् 2022
- आवेदितावेदनस्य संशोधनम् - 20 जून् 2022 तः 22 जून् 2022
- परीक्षादिनाङ्कः - यथासमयं एन.टी.ए.द्वारा घोषणा भविष्यति।

अभ्यर्थिनः कृपया आवेदनेन च सम्बद्धसमस्तानां महत्त्वपूर्णदिनाङ्कानां विषये एन.टी.ए.द्वारा प्रदीयमानानां सूचनानां विषये जागरुकाः भवेयुः। एतदर्थं एन.टी.ए.संस्थायाः जालपुटं सततम् अवलोकनीयम्। आवेदन-प्रवेशप्रक्रियाणां विषये एन.टी.ए.संस्थायाः एव एकाधिकारोऽस्ति।

7. परीक्षाकेन्द्राणि

एन.टी.ए.द्वारा निर्धारितेषु परीक्षाकेन्द्रेषु कस्यचित् एकस्य केन्द्रस्य चयनं छात्रैः प्रदत्तसूचनाधारेण भविष्यति। केन्द्रनिर्धारणादीनां सम्बन्धे एन.टी.ए.द्वारा प्रकाशितनियमावल्याः सावधानम् अवलोकनम् आवश्यकम् इति। अभ्यर्थिनः चितकेन्द्रे एव परीक्षार्थम् अर्हाः भविष्यन्ति।

8. अत्यावश्यकसूचनाः

- आवेदनप्रक्रियायाः प्राक् एन.टी.ए.द्वारा प्रकाशितनिर्देशिकायाः, अस्याः निर्देशिकायाश्च अवबोधः आवश्यकः अस्ति।
- सीयूईटी-पीजी इत्यन्तर्गतं सद्यस्क-आवेदनं ध्यानेन करणीयम्। अपूर्णसद्यस्क-आवेदनम् अस्वीकार्यमिति।
- सद्यस्क-आवेदने लिखितानां तथ्यानां सत्यापनं परीक्षासमये प्रवेशसमये च भविष्यति।
- कस्यचित् तथ्यस्य असत्यत्वे प्रमाणिते सति, यथानियमं न्यायिकदण्डः, परीक्षानिष्कासनम्/ प्रवेशनिरस्तीकरणम् इत्यादिकं यथायोग्यं प्रकल्पयिष्यते।
- एन.टी.ए.द्वारा निर्धारितशुल्कं समर्प्य आवेदनप्रक्रिया सम्पादनीया।

9. विश्वविद्यालयपरिसरेषु अध्ययनार्थं सद्यस्क-आवेदनाय निर्देशाः

प्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णे सति अभ्यर्थी अध्ययनाय विश्वविद्यालयस्य जालपुटे परिसरचयनं करिष्यति। एतदर्थम् उत्तीर्णाभ्यर्थिनां सूची प्रकाशयिष्यते। उत्तीर्णाभ्यर्थिनः प्रवेशाय सद्यस्क-प्रवेश-आवेदनं केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य जालपुटे प्रदर्शितनिर्देशानाम् अनुरूपेण कर्तुं शक्नुवन्ति। त्रुटिपूर्ण-अपूर्णानि आवेदनानि, निश्चिततिथ्यनन्तरं समर्पितानि आवेदनानि अस्वीकार्याणि भविष्यन्ति। शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णाः छात्राः एव वरीयताक्रमेण शिक्षाचार्य-पाठ्यक्रमाय निर्धारितविश्वविद्यालयस्य परिसरेषु प्रवेशार्हाः भविष्यन्ति। इयं वरीयतासूची केवलम् एकवर्षाय (2022) एव मान्या भविष्यति। प्रवेशोपरान्तस्य स्थानान्तरणस्य अनुमतिः अशक्या। तथा च प्रवेशोपरान्तं शुल्कमपि अप्रत्यर्पणीयम्। निर्देशिकेयं ध्यानेन पठनीया। यदा अपेक्षिताः अर्हताः विद्यन्ते, तदा एतदर्थम् आवेदनीयम्।

परिसरप्रवेशाय आवेदनप्रक्रियार्थम् अवधेयाः अंशाः -

- अभ्यर्थी केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य जालपुटे शिक्षाचार्यप्रवेशार्थं निर्धारितावेदनप्रक्रियां सम्पादयितुं शक्नोति।
- निर्दिष्टतिथितः परं कृतानि आवेदनपत्राणि स्वीकृतानि न भविष्यन्ति।
- शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षोत्तीर्णाः छात्राः एव शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमे निर्धारितपरिसरे वरीयताक्रमेण प्रवेशाय अर्हाः भविष्यन्ति।

- इयं योग्यतासूची केवलं 2022 वर्षस्य कृते एव मान्या भविष्यति।
- सद्यस्क-आवेदने नवीनतमदिनाङ्काङ्कितच्छायाचित्रं हस्ताक्षरं च उपरोहणीये ।

10. सद्यस्क-आवेदनात् प्राक् ध्यातव्यतथ्यानि

- केवलमर्हप्रार्थिभिः परीक्षायां सम्मिलितैर्भाव्यम्। यदि कश्चिदर्हः नास्ति, परन्तु शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायां सम्मिलितो भवति, तर्हि परिणामे स एव व्यक्तिगतरूपेण स्वयम् उत्तरदायी भविष्यति।
- शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमः एन.सी.टी.ई.द्वारा मान्यताप्राप्तः अस्ति। विश्वविद्यालयस्य विभिन्नपरिसरेषु निर्धरितसङ्ख्यानुसारं योग्यताक्रमानुसारेण एव प्रवेशः प्रकल्पयिष्यते।
- प्रवेशार्हतापरिशीलनम्, क्षेत्रसम्बद्धनिर्णयः आरक्षणादीनां निश्चयश्च, एतत्सर्वं विश्वविद्यालयस्य अधीनं वर्तते।
- प्रवेशविषये विश्वविद्यालयस्य कुलपतेः निर्णय एव अन्तिमः।
- न्यायिकविषयेषु देहली-उच्चन्यायालयस्य एव क्षेत्राधिकारः भविष्यति।
- पुनः मूल्याङ्कनं नैव भविष्यति।

11. परीक्षावधिः परीक्षासम्बद्धसूचनाः च

- परीक्षायै एन.टी.ए. इत्यस्याः नियमावली सावधानं पठनीया ।
- परीक्षावधिः होराद्वयात्मकः इति । अयञ्च निर्धारित-स्लोट (Slot) रूपेण निर्धारितो भविष्यति ।
- शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायाम् अभ्यर्थी सङ्गणकाधारितपरीक्षणस्य (CBT) माध्यमेन परीक्षां सम्पादयिष्यति। यदि अपेक्ष्यते, सङ्गणकपरिचालनस्य अभ्यासः अवश्यमेव करणीयः ।
- सर्वे प्रश्नाः वैकल्पिकाः भविष्यन्ति।
- प्रवेशपरीक्षासमये परीक्षाकक्षे प्रवेशपत्रम् अनिवार्यतया प्रस्तोतव्यम्।
- शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायाम् अवैधसाधनानि अवलम्बयन् उत्तराणि लेखितुम् अन्यतः साहाय्यं प्राप्नुवन् अनुशासनहीनतां वा प्रदर्शयन् परीक्षार्थी केन्द्राध्यक्षेण सद्यः परीक्षाया बहिष्करिष्यते यथाविधि दण्डनं वा करिष्यते।
- छायाचित्रेण सह वैषम्ये सति, सन्देहे जाते, परीक्षातः निलम्बनम्/ प्रवेशात् निलम्बनम्/ विधिवत् दण्डनं वा करिष्यते। तदर्थं छात्रः स्वयम् उत्तरदायी भविष्यति।
- परीक्षाभवने गणकयन्त्रं, चलदूरवाणी, स्मार्ट-घटी चेत्यादिकं सर्वथा वर्जितम्।

12. प्रश्नपत्ररूपरेखा

सङ्गणकाधारिता शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षा बहुविकल्पात्मकप्रश्नपत्रमाध्यमेन भविष्यति । अस्य प्रश्नपत्रस्य खण्डद्वये 100 बहुविकल्पीया प्रश्नाः प्रष्टव्याः सन्ति । अस्मिन् प्रश्नपत्रे निम्नलिखितं खण्डद्वयं निर्धारितम् –

- **खण्डः 'अ' – शिक्षणसम्बद्धं सामान्यज्ञानम् (General Knowledge related to Education)** (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)
- **खण्डः 'ब'**
  - **भागः 1 – संस्कृतभाषादक्षता (Proficiency in Sanskrit Language)** (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)
  - **भागः 2 – संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit)** (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)
  - **भागः 3 – शिक्षामनोविज्ञानम् (Educational Psychology)** (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

प्रत्येकं प्रश्नस्य चत्वारि वैकल्पिकानि उत्तराणि भविष्यन्ति, येषु एकमेव सम्यक् उत्तरं भविष्यति। केवलम् एकं सम्यक् उत्तरं चित्वा सङ्गणकपटले प्रविष्टव्यं भविष्यति ।

13. मूल्याङ्कनविधिः

शिक्षाचार्यपाठ्यक्रमस्य माध्यमं संस्कृतमेव अस्ति । प्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णतायै अधोलिखिताः निर्देशाः ध्यातव्याः सन्ति –

- खण्डः 'अ' एवञ्च खण्डः 'ब'- खण्डद्वये कुलप्राप्ताङ्कानां (100 अङ्कानां) समानरूपेण गणनया उत्तीर्णतासूची निर्धारिता भविष्यति ।
- प्रवेशपरीक्षायाम् **उत्तीर्णतायै** अभ्यर्थिने 35% न्यूनतमानाम् अङ्कानां प्राप्तिः अनिवार्या भविष्यति ।
- शिक्षाशास्त्रिपाठ्यक्रमे **प्रवेशार्थम्** अर्हतायै अभ्यर्थिना प्राप्तप्राप्ताङ्कानां वरीयतायाः अन्यसम्बद्धनियमानां चानुरूपेण निर्मिता भविष्यति ।

14. परीक्षापरिणामसम्बद्धाः विशेषसूचनाः

- प्रवेशपरीक्षापरिणामस्य वरीयतासूचीनिर्माणम् अखिलभारतीयस्तरे भविष्यति ।
- विश्वविद्यालयप्रवेशनीतेः अनुसारेण प्रवेशः भविष्यति ।
- प्रवेशानन्तरं प्रविष्टपरिसरात् अन्यपरिसरं प्रति स्थानान्तरणं न भविष्यति ।

15. शिक्षाचार्यप्रवेशपरीक्षायाः (2022) पाठ्यक्रमः

प्रवेशपरीक्षायाः कूटसङ्ख्या - PGQP10

पाठ्यक्रमः

खण्डः 1 (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

भागः 1 - शिक्षणसम्बद्धसामान्यज्ञानम् (General Knowledge related to Education) (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

शिक्षासंस्थाः CSU New Delhi, NSU Tirupati, SLBSNSU, New Delhi, MHRD, UGC, NCTE, NCERT, NUEPA, ICSSR, DIET, etc., भारतीयसंविधानम्, शिक्षानीतिः, शिक्षागतसमस्याः, शिक्षाप्रकारः, अध्यापकशिक्षा सेवाकालिकप्रशिक्षणम्, विभिन्नशिक्षायोगाः, केन्द्रिकपाठ्यक्रमः (Core Curriculum), दूरशिक्षा, पर्यावरणशिक्षा, राष्ट्रीयसाक्षरतामिशन्, प्रौढशिक्षासंस्थाः, क्रियात्मकमकमनुसन्धानम्, RUSA, RMSA, UEE, मूल्यशिक्षा।

खण्डः 2 (5 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

भागः 1 - संस्कृतभाषादक्षता (Proficiency in Sanskrit Language) (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

माहेश्वरसूत्राणि प्रत्याहारनिर्माणञ्च, सन्धिः, समासप्रक्रिया, कारकाणि, उपपदविभक्तयश्च, लकारप्रयोगः, प्रक्रियाः णिच्, सन्, कृत्प्रत्ययाः, तद्धितप्रत्ययः, स्त्रीप्रत्ययाः - टाप्, ङीप्, ङीष्।

भागः 2 - संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit) (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

संस्कृतशिक्षणम्, विभिन्नाः उपागमाः, पाठ्यपुस्तकसम्प्रत्ययः, शिक्षणपद्धतयः उद्देश्यम्, सोपानानि, श्रव्यदृश्योपकरणानि, पाठ्यसहगामिक्रियाः, पाठयोजनासोपानानि

भागः 3 - शिक्षामनोविज्ञानम् (Educational Psychology) (25 बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

मनोविज्ञानपरिभाषा, मनोविज्ञानसम्प्रदायाः, बालानाम् अवस्थागतविशेषताः, अधिगमसंप्रत्ययः विशेषताः, अभिप्रेरणा विशेषताः, बुद्धिः सिद्धान्ताः च, व्यक्तित्वस्यार्थः, प्रकृतिः, मापनम्, मानसिकस्वास्थ्यम्, विशिष्टबालकाः, सांख्यिकी।

16. प्रवेशपरीक्षायां प्रष्टव्यानां प्रश्नानाम् उदाहरणानि

PART-A

Section 1 - शिक्षणसम्बद्धं सामान्यज्ञानम्

1. प्रायोजनाविधेः दार्शनिकः आधारः विद्यते -

1.	आदर्शवादः	2.	प्रकृतिवादः
3.	यथार्थवादः	4.	प्रयोजनवादः

उत्तरम् - प्रयोजनवादः

2. 5-ई इति रचनावादिप्रतिमाने इदं प्रथमसोपानम् अस्ति -

1.	अन्वेषणम्	2.	संलग्नता
3.	व्याख्या	4.	मूल्याङ्कनम्

उत्तरम् - संलग्नता

PART B

SECTION - 1 संस्कृतभाषादक्षता

3. 'विद्यावान्' अस्मिन् पदे अयं प्रत्ययः अस्ति -

1. वतुप्   2. ड्मतुप्
3. मतुप्   4. वति

उत्तरम् - वतुप्

4. 'द्वित्राः' अत्र समासः अस्ति -

1. बहुव्रीहिः   2. तत्पुरुषः
3. द्विगुः   4. द्वन्द्वः

उत्तरम् - बहुव्रीहिः

SECTION - 2 संस्कृतशिक्षणम्

5. व्याकरणशिक्षणाय अयं विधिः उपयुक्तः -

1. व्याख्याविधिः   2. दण्डान्वयः
3. आगमन-निगमनविधिः   4. खण्डान्वयः

उत्तरम् - आगमन-निगमनविधिः

6. अन्वयविधेः वर्णनं प्राप्यते -

1. अन्वयप्रबोधे   2. अन्वयदीपिकायाम्
3. अन्वयप्रकाशे   4. अन्वयशास्त्रे

उत्तरम् – अन्वयप्रबोधे

SECTION – 3 – शिक्षामनोविज्ञानम्

7 अधिगमदिशा व्यवहारवादी अयं नास्ति -

1. स्किनर्   2. थोर्नडाइक्
3. पॉवलव्   4. पियाजे

उत्तरम् - पियाजे

8. अधिगमे प्रबलनसिद्धान्तस्य प्रतिपादकोऽयं विद्यते -

1. स्किनर्   2. थोर्नडाइक्
3. पॉवलव्   4. पियाजे

उत्तरम् - स्किनर्